

“

İstanbul İçin Gezi Rehberi

Efe Kerem Kezer

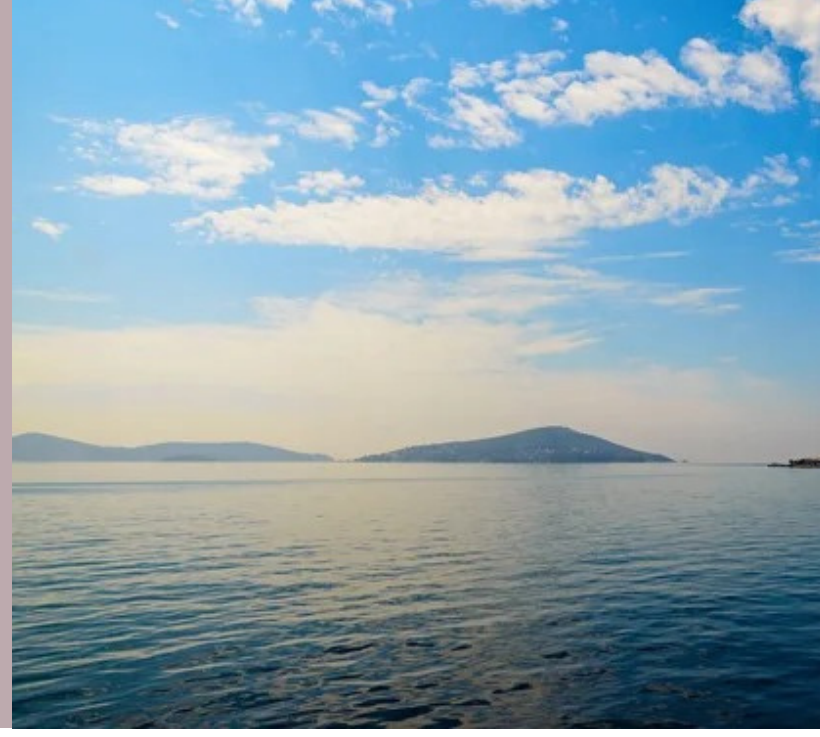
Ecenur Karaaslan

İçindekiler

İstanbul İçin Gezi Rehberi	
Marmara Denizi	2.1
Süleymaniye Cami	2.2
Çemberli Taş	2.3
Kapalı Çarşı	3.1
Ayasofya	3.2
Yerebatan Sarnıcı	4
Beykoz.....	5.1
Kandilli.....	5.2
Çengelköy	5.3
Kuleli.....	5.4
Kuzguncuk.....	6.1
Boğaziçi	6.2
Beylerbeyi	6.3
Boğaziçi'nden Kareler	7
Üsküdar	8.1
Katibim Türküsü.....	8.2
Kız Kulesi Efsaneleri	9
Bazı Tarihi Yerlerin Eski ve Yeni Halleri	10

MARMARA

Efsaneye göre Büyük İskender balık tutmak için bir dereye gider. Ne yaparsa yapsın balık tutamaz. Oracıkta bir yaşlı adam belirir ve İskender'e 3 adet balık tutar. İskender sinirlense de balıkları alır ve pişirmeye çalışır ama nafile. İhtiyar buradan balık tutamayacağını söyler İskender'e. Yaşlı adamın kendisine büyü yaptığını anlayan İskender sinirlenir ve adamın başını uçurur. İhtiyarın vücudu suya döner ve Marmara Denizi Oluşur. İskender'in aradığı Ab-ı Hayat suyu da Marmara Denizinin altında kalmıştır.

SÜLEYMANİYE

Rivayet odur ki Kanuni bir gece rüyasında Hazreti Muhammed'i görür. Beraber İstanbul'u gezerler. Bir yerde dururlar ve Hazreti Muhammed, Kanuni'den buraya bir cami yaptırmasını ister. Mihrabı burada, minberi burada diye teker teker anlatır. Kanuni sabah ilk iş Mimar Sinan'ı bulur ve Hz. Peygamber'in gösterdiği yeri gösterip büyük bir cami yapmasını isterken Koca Sinan söze girer ve Peygamberin gösterdiği gibi mihrabı burada, minberi burada diye anlatır. Kanuni şaşırır, rüyasından haberdar olup olmadığını sorar. Mimar Sinan'ın yanıtı ise şöyle olur: "Sultanım ben de oradaydım, 2 adım arkanızdan geliyordum."

ÇEMBERLİTAŞ

Bu efsaneye göre, Hazreti İsa'nın ölmeden önce son kez kullandığı kutsal kadehin, bin havarisi tarafından büyük bir titizlikle saklandığı anlatılıyor. Çünkü bu kadehten bir şey içen kişinin, ölümsüz olduğuna inanılıyor. Bizans imparatoru Helena'nın Kudüs ziyaretinde Hazreti İsa'nın birçok eşyasıyla birlikte kadehi de alarak İstanbul'a getirdiği ve bu kadehin kenti koruması için 3. Konstantinos adına Çemberlitaş'ta dikilen sütunun altına yaptırdığı odada saklattığı ifade ediliyor.

KAPALIÇARŞI

Efsaneye göre Kapalıçarşı'nın altında dehlizler bulunuyor, bu dehlizler Yerebatan Sarnıcı'na bağlanıyor, hatta Marmara Denizi'nin dibinden Kınalıada'ya ulaşıyor. Dehlizlerin Kapalıçarşı'nın da altından geçtiğine inanılan efsaneye göre, çarşının gizli tutulan bir yerinden bu dehlizlere girildiği, buralarda yemek takımı üzerinde çalışan gümüş kaplama atölyelerinin bulunduğu söyleniyor. Yine bir hikayeye göre 3-4 tane işçi çocuk hem merakından hem hazine bulma umuduyla dehlizlerde ilerlemeyi deniyor lakin geriye yalnızca bir tanesi dönebiliyor. Geriye dönen çocuk ise akıl sağlığını kaybediyor. Gördüğü iskeletlerden, canavarlardan bahseden çocuk bir daha gün ışığına çıkamıyor.

AYASOFYA

Ayasofya'daki Ağlayan Sütun ile ilgili efsanelerden biri şöyledir: Bildiğiniz üzere camiler kibleye dönük olmalıdır. Kiliseden camiye çevrilen yapıların temel sorunu kibleye dönük olmamasıdır. Ayasofya ise çok küçük bir farkla kibleye dönüktür. İşte bunun sebebi İstanbul'un fethinden sonra Ayasofya, cami olduğunda Hızır'ın Ayasofya'yı kibleye çevirmesidir. Ağlayan Duvar'ın üzerindeki delik ise Hızır'ın parmak izidir.

Bir diğer efsaneye göre ise Ayasofya'nın inşası sırasında kontrole gelen İmparator Justinyen'in başı ağrımaya başlar, öyle şiddetli bir ağrı duyar ki hareket edemeyip başına bir kolona yaslamak zorunda kalır. Tam o anda yavaş yavaş ağrının dindiğini hisseder. Mermere dikkatlice baktığında ortada bir delik olduğunu fark eder. Meryem Ana'nın gözyaşı delikten geçerek imparatorun başına damlamış ve böylece imparatoru sağlığına kavuşturmuştur.

YEREBATAN SARNICI

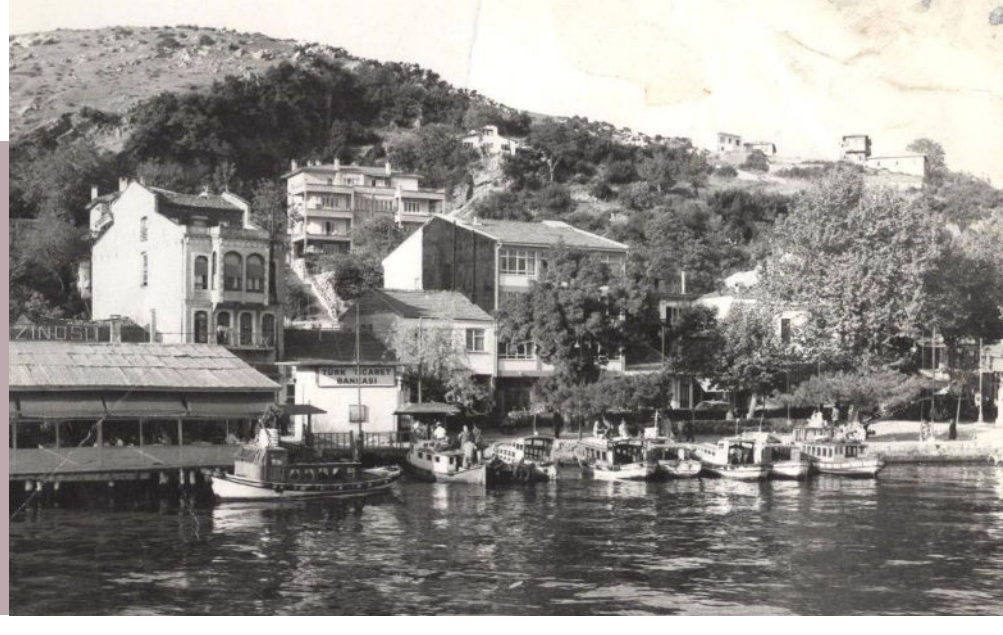
Yerebatan Sarnicinin koridorlarının sonunda oymalar, kabartmalar ve tavus gözleri bulunan ağlayan sütun bulunuyor. Bir diğer adı da gözyaşı sütunu olan bu sütun, nemli bir yapıya sahip olmasından dolayı sürekli sular süzülür ve ağlıyormuş gibi bir görünüm verir. Efsaneye göre, üzerindeki şekillerin göz yaşına benzemesinin ve sular süzülmesinin nedeni sarnıcın inşaatında ölen binlerce köle içindir ve Yerebatan Sarayı'nın kapıları kapandığında ölen kölelerin ağlama sesleri duyulur.

İnanışa göre Yerebatan Sarnici'nda bulunan Medusa kafası ise orayı korumak amacıyla yerleştirilmiştir çünkü Medusa baktığını taşa çevirme gücüne sahiptir.

BEYKOZ

Antik Çağ'daki adı Amykos'tur. Beykos ismi ilk defa Bizanslılar tarafından kullanılmıştır. Bitinya kralı ve Kocaeli valileri bu semtte ikamet etmişlerdir. Kos, Farçada köy demektir. Semtte oturan ünlü kişilerden dolayı bu yöreye Beykos denmiştir ve zamanla "Beykoz"a dönüşmüştür.

KANDİLLİ

Antik Çağ'daki adı Ekhia'dır. Zaman zaman Göksu'dan deniz yolu ile saraya dönen padişahlar için yakılan kandillerden ya da IV. Murat'ın seferden dönüşünde bu semtteki köşkte doğan şehzadesi Mehmet için yedi gece yakılan kandillerden dolayı semte Kandili adı verilmiştir.

ÇENGELKÖY

Bizans imparatoru Justinianus buraya karısı Sofia için bir saray yaptırmıştır. Semte Sofianeia adı verilmiştir. Osmanlı döneminde bu semtte gemi çapaları imal edildiğinden dolayı adı Çengel köyü olarak anılmıştır. Başka bir söylentiye göre de Osmanlı döneminde Kaptan-ı Derya olan Çengeloğlu Tahir Paşa bu semtte oturmuş buraya çeşme, mescit gibi yerler yaptırmış birçok hayır işine vesile olmuştur. Semtin sevilen kişilerinden olduğu için bu semte onun adı verilmiştir.

KULELİ

Osmanlı'da Boğazların güvenliğinden sorumlu askerlerin odalarının bulunduğu yerdir. Kıyı boyu güvenliğini sağlayan Bostancı Ocağı aynı zamanda boğazda inşa edilecek yeni yapıların denetimini yapardı. İstanbul'un fethinden önce Papaz Kurulu olarak anılan bölgede kuleli bir kilisenin olması bu bölgenin kuleli olarak anılmasına neden olur.

BEYLERBEYİ

Bizans döneminde Hrizo Kramus Kilisesinden dolayı Hrizo Kramus ismini almıştır. Osmanlı döneminde ise taşra teşkilatının en büyük birimi olan beylerbeylik görevi yapan Mehmet Paşa'nın buraya yaptırdığı yalıdan ismini alır. Abdülaziz'in yaptırdığı sarayda bu bölgede olduğu için Beylerbeyi Sarayı olarak anılır.

KUZGUNCUK

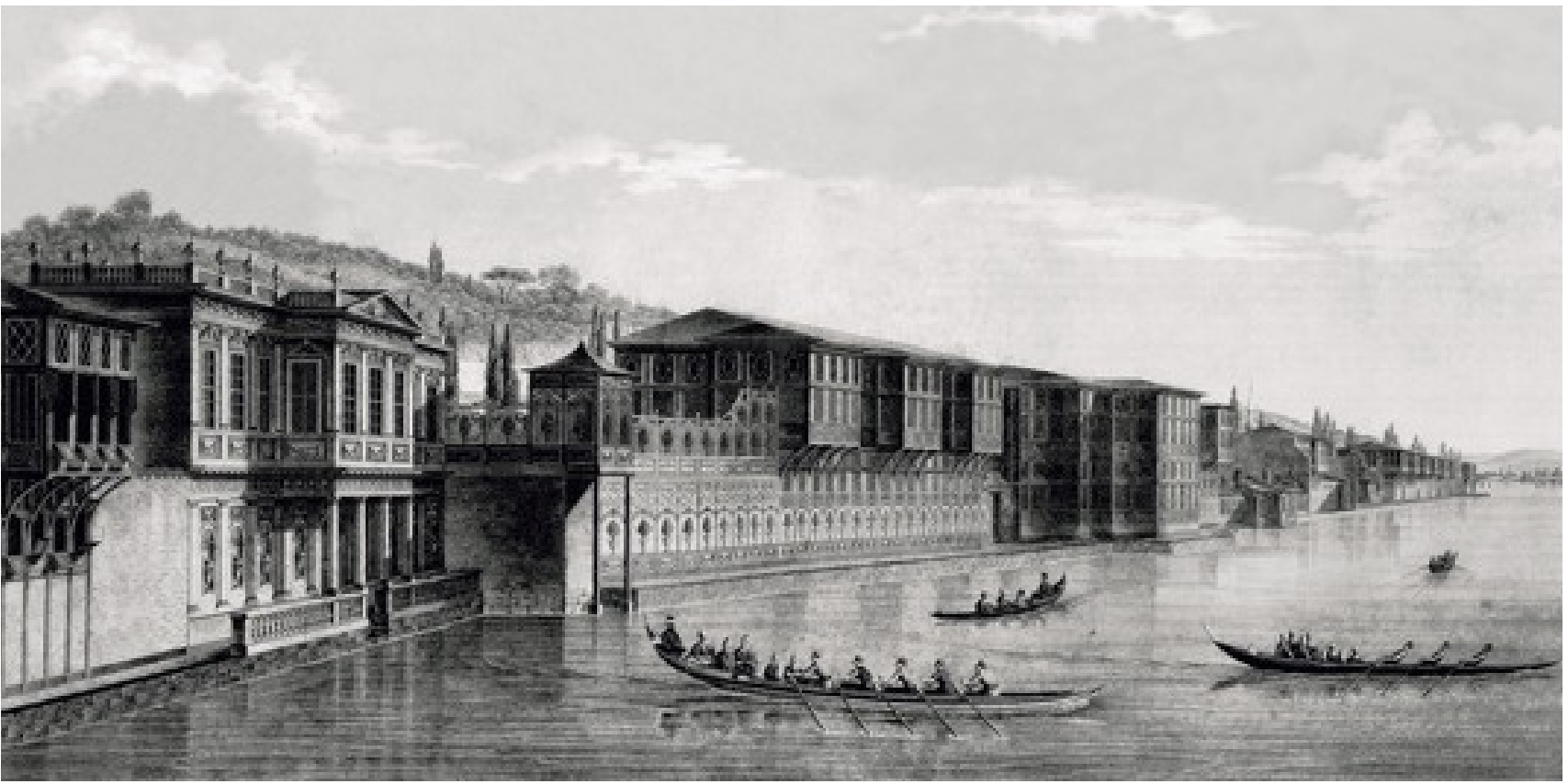
Kuzguncuk Avrupalı Museviler tarafından "Kutsal topraklara varmadan önceki son durak" olarak kabul edildiği ve kutsal topraklara gidemeyenlerin hiç değilse Kuzguncuk'ta yaşayıp orada ölmeyi ve gömülmeyi vasiyet ettikleri bilinir. Bu nedenle 17. yüzyılda geniş bir Musevi mezarlığı vardır. İlerleyen yıllarda Ermeniler ve Rumlar da burada büyük bir topluluk oluşturur. Kuzguncuk'ta büyük bir gayrimüslim nüfus olmasına karşın hemen yanındaki Öküz Limanı (Paşalimanı) yalnız Türkler tarafından iskân edilmiştir. Yörenin adının Rumeli yakasından gelen öküzleri Anadolu'ya getirmek üzere Beşiktaş'tan kayıklarla buraya taşınmasından olduğu sanılmaktadır.

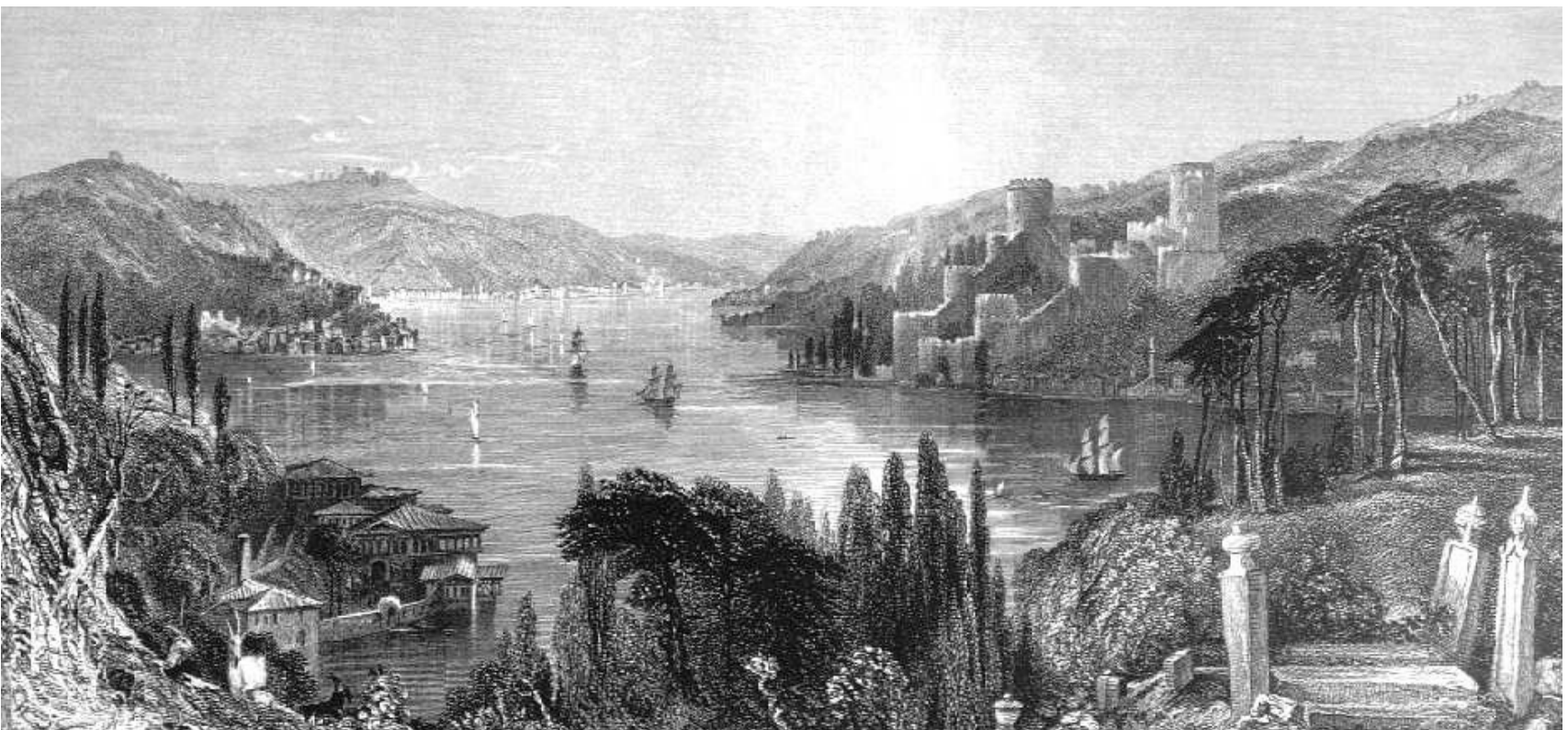
BOĞAZIÇI

Boğaziçi eski Yunancadaki adı olan Bosphorus'tan gelmektedir. Bosphorus'un anlamı ise inek geçididir. İo, Yunan mitolojisinde nehir tanrısı İnahos'un kızıdır. İo'dan hoşlanan Zeus, onu eşi Hera'dan saklamak için bulutlar arkasına gizler. Ancak Hera şüphelenir ve bunun üzerine Zeus İo'yu ineğe kendisini ise buluta çevirir. Buna aldanmayan Hera Zeus'tan ineği hediye olarak ister. Zeus'tan uzak tutmak için ise onu bir canavarın kurmasını bırakır. Ancak Zeus Hermes'i yollayıp canavarı öldürtür. Bunun üzerine Hera onun peşini bırakmaz, onu rahatsız etmesi için bir sinek gönderir. İo, İstanbul Boğazı'ndan geçerek kaçır o sırada Prometheus ile karşılaşır. Kafkasya'da zincirlenmiş olan Prometheus insana dönüşeceğini ve onun soyundan Herakles'in geleceğinin müjdesini verir ve öyle de olur.

BOĞAZIÇINDEN KARELER

Hatice Sultan'ın Defterdarburnu'ndaki sarayı

Kız Kulesi

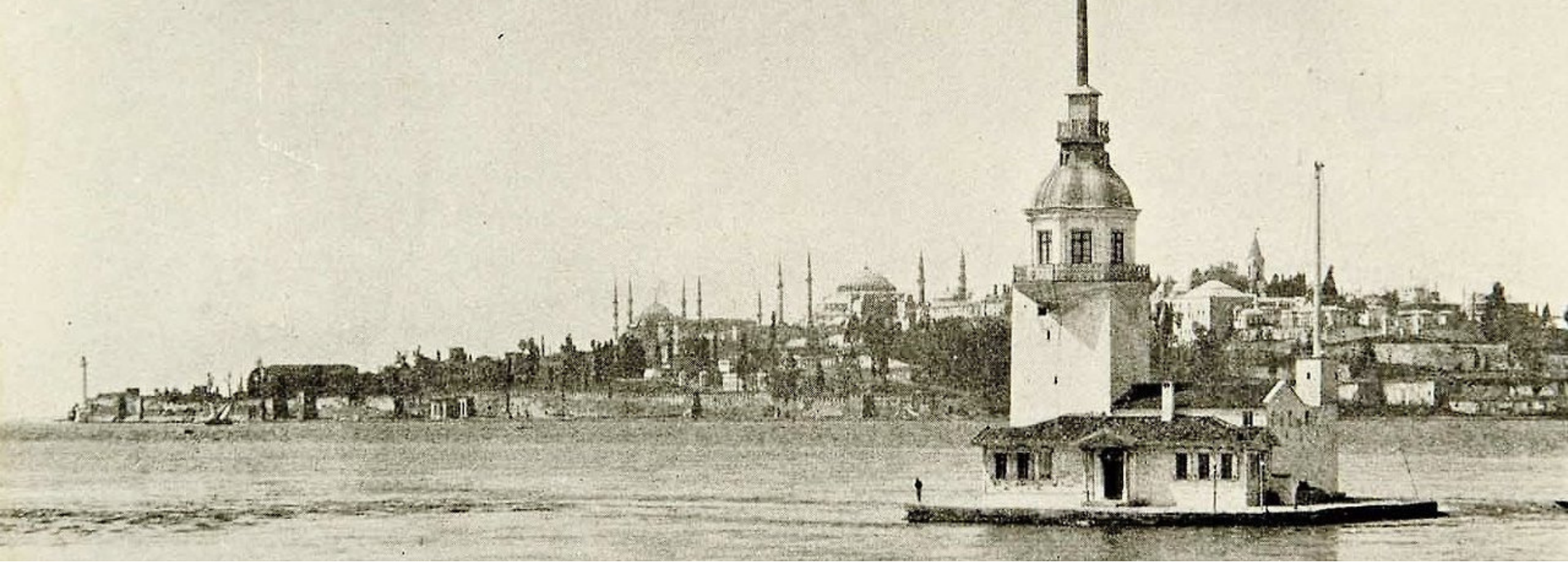
Üsküdar'ın ilk adı "altın şehir" anlamına gelen Hrisopolistir. Bir işgal sonucu İranlıların Üsküdar'a yerleşmesi ve burada hazinelerini kurmalarından dolayı altın şehir ismi verilir. Diğer bir nedeni ise Harem'den Sarayburnu'na bakılınca güneşin buraya düştüğü ve altın yansımalar çıktığıdır. Başka bir ismi ise Scutari'dir. Scutari isminin zamanla "Üsküdar"a dönüştüğü anlatılsa da Evliya Çelebi bölgedeki ev ve sokakların eski ve dar olmasından dolayı Üsküdar denildiğini söyler.

Selimiye Kışlası

KATİBİM

Kırım Harbi içinde Abdülmecid zamanında çıkmıştır. İkinci Mahmut devrinde askerlere Avrupai kıyafetler giydirilmiştir. İlerleyen zamanlarda Abdülmecid ise memurlara setre ve pantolon giymeyi zorunlu kıldı. Halk ise bu olayla dalga geçti. Pantolonla sokağa çıkmayı iç çamaşırıyla çıkmakla bir tuttular. Özellikle de bu konuda genç katipler büsbütün dile düştü. Kırım Harbi'nde müttefikimiz olan İngilizlere Selimiye Kışlası hastane olarak tahsis edilmişti. İngiliz ordusundaki İskoç alayını eteklerle gören halk, bu askerlere "donsuz asker" lakabını takmışlardı. Bu alay Şark'a hareket ederken bir İskoçyalı bestekar bu birlik için marş besteledi. Bir İstanbul külhanisi ise Selimiye Kışlası'nın Üsküdar yolu üzerinde olmasından esinlenerek ve donsuz askerler için yazılan besteyi kullanarak katiplerle dalga geçmek için "Üsküdar Gider İken" türküsünü yazdı.

KIZ KULESİ

Kehanete göre; Kral'a çok sevdiği, biricik kızının bir yılan tarafından sokularak öleceği söylenir. Kızının ölümü düşüncesine dayanamayan Kral, onu korumak ister. Çareyi onu yılanların ulaşamayacağına düşündüğü bir yerde büyütme bulur. Bunun için Salacak açıklarındaki bir adaya kule yaptırır ve kızını buraya gönderir. Ancak Kral ne kadar çabalasa da kehanetin önüne geçemez. Kızı 18 yaşına bastığında kuleye gönderilen bir üzüm sepetinden çıkan bir yılan prensesi öldürür.

LEANDROS İLE HERO'NUN ÖLÜMSÜZ AŞKI

Birbirlerine aşık olan Leandros ile Hero'yu aralarındaki koca deniz ayırmıştır . Ancak iki aşık engellere rağmen birbirinden vazgeçmez. Fırtınalı bir gecede, Leandros kulede ışık yandığını görünce, sevgilisi Hero'nun kendisini çağırdığını düşünür ve kendini boğazın serin sularına atar. Ancak ışığı yakan bu kez Hero değil, aşıkların her gece buluştuğunu gören bir başkasıdır ve Leandros'un denize atladığını görünce ışığı kapatır. Fırtınalı havada boğazın akıntısına dayanamayan Leandros, soğuk sulara gömülür. Sevdiğinin acısına dayanamayan Hero ise kuleden atlayarak kendi canına kıyar. Efsanenin sonunda kulenin olduğu yere aşıklar için bir deniz feneri yaptırılır.

BATTAL GAZİ HİKAYESİ

Osmanlı zamanında geçen efsaneye göre; Battal Gazi İstanbul'u kuşatmaya gelir ancak kuşatmadan bir sonuç alamaz. Bunun üzerine Kız Kulesi'nin önündeki kıyıya bir karargâh kurar ve tam yedi yıl burada kalır. Battal Gazi'nin Üsküdar kıyılarında bu kadar uzun kalmasının nedeni ise aşktır. Öyle ki gönlünü Üsküdar tekfurunun kızına kaptırmıştır. Üsküdar Tekfuru ise bu aşkı onaylamaz ancak Battal Gazi'den de korkar. Gazi'nin kızını almasını istemeyen tekfur, hazinelerle birlikte kızını Kız Kulesi'ne kapatır. Ama bu Battal Gazi'nin aşkına engel olmaz. Şam seferini tamamlayarak Üsküdar'a dönen Battal Gazi, kayık ile Kız Kulesi'ne gelerek, tekfurun kızı ve hazinelerini alır. Üsküdar'a geri döner ve atına atlayıp oradan uzaklaşır. Çokça bilinen "Atı alan Üsküdar'ı geçti" lafı bu efsaneye dayanır.

KULELERİN AŞKI

Efsaneye göre; Kız Kulesi ile Galata Kulesi birbirine sevdalıdır. Ancak aralarında bulunan boğaz kavuşmalarına engel olur. Kız Kulesi'ne duyduğu aşkı içinde tutamayan Galata Kulesi, sevgisini mektuplara anlatır, ona olan hasretini kelimelere döker. Fakat bir türlü mektupları Kız Kulesi'ne ulaştıramaz. Uçma hayaliyle yanıp tutuşan Hezarfen Ahmet Çelebi, bu tutkusunu gerçekleştirmek için Galata Kulesi'ne çıktığında Galata, onun kulağına Kız Kulesi'ne olan aşkını fısıldar ve mektupları Kız Kulesi'ne vermesi için ona verir. İstanbul rüzgarını arkasına alan Hezarfen, mektupları Kız Kulesi'ne ulaştırır. Mektupları alan Kız Kulesi ise aşkının platonik olmadığını anlar. Bu iki kule hala İstanbul'un en güzel manzaralarını oluşturur.

BAZI TARİHİ YAPILARIN ESKİ VE YENİ HALLERİ

